

Tudor Muşatescu

Unul dintre cei mai talentați autori dramatici români, neobosit animator al teatrului românesc în perioada dintre cele două războaie mondiale, a fost, în același timp, cel mai iubit și răsfățat fiu al Câmpulungului. Tudor Muşatescu începe să scrie încă din vremea liceului, scoate reviste proprii: "Ghiocelul", "Zori de ziua", "Muguri", și colaborează la "Revista copiilor și tineretului", "Romania", "Scena", "Rampa", "Cetatea literară" și "Adevărul literar". Prin firea și temperamentul său a exprimat calitățile naturale ale locuitorilor meleagurilor natale.

Tudor Muşatescu s-a născut în comuna Matau, de lângă Câmpulung-Muscel, la 22 februarie 1903 și a murit în București, la 4 noiembrie 1970. El se mândrea că era fiul "... în realitatea mea de baiat al lui domnul avocat Alexandru Muşatescu (când primar, când prefect, când deputat) și - peste... și dincolo de toate - domnul senator Alexandru - cea mai populară și mai iubită figură a orașului " (Suvener din Câmpulung) și al Elenei Vladescu, fiica unui mare proprietar din Muscel. Moștenind de la tată umorul, veselie, dragostea de viață a țaranului muscelean, iar de la mamă, descendentă a unei familii boierești, spiritul imaginativ, romantic și duioșia care străbat ca un fir neîntrerupt majoritatea operelor sale.

După absolvirea universității a fost o perioadă profesor dar a renunțat, și-a satisfăcut stagiul militar la Craiova și în 1925 i se jucău pe scena Teatrului Național craiovean două piese: T.T.R și Datoria. În 1926 publica la Câmpulung-Muscel primul volum de versuri, Vitrinele toamnei. Tudor Muşatescu s-a născut la 22 februarie 1903, la Câmpulung. A urmat clasele primare, gimnaziul și o parte din anii liceului la Câmpulung, continuând liceul la Sf. Sava în București.

La maturitate, atât ca vârstă, cât și ca formație artistică, Tudor Muşatescu se dedică trup și suflet teatrului, în calitate de dramaturg, traducător, director de scenă, de conducător și proprietar de teatru. Dintre toate scrierile sale, însă, „Titanic Vals”, comedie în trei acte, a rămas până azi piesa de rezistență a lui Tudor Muşatescu, fiind tradusă și jucată frecvent la noi sau peste hotare. Piesa a fost ecranizată cu succes în 1964, în regia lui Paul Călinescu, avându-i în rolurile principale pe Grigore Vasiliu-Birlic, Silvia Fulda, Coca Andronescu, Ion Finteșteanu și Mihai Fotino. Prin opera sa, Muşatescu a fost considerat un continuator al comediei caragialiene de moravuri. Multe dintre piesele sale au fost traduse în limbi străine și au cunoscut succesul și peste hotare.

Au urmat multe alte piese de teatru, din care mai consemnăm pe cele mai frecvente în repertoriile teatrelor din țară: "Escu" (1933, în care prezintă evoluția personajelor din "Titanic Vals"), "Licuric" (1935), "Chestiuni de familie" (1936), "Visul unei nopți de iarnă" (1937, film în 1946), "Profu' de franceză" (1947), "Geamandura" (1950, scoasă repede din repertoriu, fără motive) și altele. Însuși dramaturgul mărturisește că a scris 113 piese originale și peste 300 adaptări, localizări, traduceri, prelucrări etc.

O afecțiune a laringelui îi afectează vocea, dar își poartă cu discreție boala. Deși vorbea gâjâit, greu, umoristul continuă să scrie și să facă glume cu prietenii, pe seama bolii sale: "Nu-mi mai îngrijesc racul din gât, fiindcă știu că racul trebuie să dea înapoi. Cancerul meu din gât merge spre bine, spre binele lui..." sau "Noi ne gândim la moarte o viață întreagă și ei îi ajunge o singură clipă să se gândească la unul dintre noi. Păi, dreptate e asta?" sau "Urâsc moartea, fiindcă trebuie să mă supun fără replică. Tocmai eu, ditamai dramaturgul...". Și, în sfârșit, ultimul "mușatism" pe care îl consemnez: "Nu vreau să mor până nu termin de trăit!"

A părăsit scena vieții răsând. Stau măturie vorbele lui Șerban Cioculescu: "Am văzut o înmormântare la care mortul era vesel. Își lăsase toată averea Academiei Române". Prin urmare, era un mod de a muri glorios. Poate că gloria se usucă, dar laurii rămân pentru totdeauna! La începutul fiecărei luni de noiembrie ne aducem aminte de marele Tudor Muşatescu prin Festivalul de umor Tudor Muşatescu, organizat la Câmpulung-Muscel. Criticii literari au fost generoși în interpretarea stilului mușatescian și îl consideră inimitabil.

Șerban Cioculescu îl caracterizează "ca om de teatru de o vioiciune intelectuală excepțională, cu vorba încărcată de miez și cu o inimă bună, o inimă caldă".

Iubita din tinerețe, actrița Leny Caler îi prezintă portretul, cu ochi de îndrăgostită: "Capul lui rotund de copil, cu nasul căm, cu buze frumos desenate, pe care flutura veșnic un surâs dulce-ironic, mutra mucălită, ochii lui mari, albaștri, cu gene lungi, negre. Tudorel, mic de statură, delicat ca înfățișare, se imagina în povestirile lui puternic, curajos și agresiv, când mă plimbam cu el prin Cismigiu..."

Ion Marin Sadoveanu consideră că personajul Spirache Necșulescu este "una dintre marile izbânzi ale literaturii noastre dramatice", iar soacra Chiricachita se impune ca personaj de antologie al comediei românești. Prietenul N. Carandino, care a trăit viața de culise, de scenă, alături de Muşatescu, consemnează în amintirile sale: "Cartea lui de vizită era umorul sănătos. Când vorbea, nu știai niciodată dacă glumește sau dacă vorbește serios. Gluma începea cu propria persoană. Răspândeă râsul în jurul lui. N-avea adversari, avea numai prieteni. Dintre oamenii de teatru, Muşatescu și Victor Eftimiu erau cei mai spirituali, mințile cele mai scăpărătoare ale epocii.